אישים באגרות הראי"ה

מר נוסבוים מהלברשטט

מאנשי העיר הלברשטט שבגרמניה, שביקר אצל הרב קוק בירושלים בשנת תרפ"א · שנות חייו אינן ידועות לנו

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

מר נוסבוים (באגרת: נוסנבוים) היה מאנשי העיר הלברשטט שבגרמניה. פרטים ביוגרפיים עליו לא מצאנו במקורות שבדקנו, ומה שידוע עליו כאן הוא מן האגרת.

הרב קוק על מר נוסבוים

בכסלו תרפ"א (1920) סיפר הרב קוק לבנו הרצי"ה, שהיה אז באירופה, שמר נוסבוים מהלברשטט ביקר אצלו, והרב קוק הסביר לו את עניין "ירושלים" - ככל הנראה תנועת 'דגל ירושלים' (ראו בפרשת "דגל ירושלים") שייסד הרב קוק, ושהרצי"ה פעל למענה באירופה באותם ימים. נוסבוים הבין את הדברים, "אבל אמר צריך להתאגד עם האגודה". הרב קוק אינו יודע מדוע אנשי האגודה מתרחקים, ומשער שהצד הלאומי שמתבטא בספר 'אורות' (ראו בפרשת הפולמוס על ספר "אורות") "הוא באמת נגד רוחם ונגד יכולתם הנפשי". בכל זאת הרב קוק מקווה "כי עם כל ההתמרמרות מצדדים שונים, יביאו הדברים את תועלתם בעז"ה" (כרך ד', אגרת אעד).

האגרות

כרך ד', אגרת אעד: הרב קוק מספר לבנו הרצי"ה שמר נוסבוים ביקר אצלו והבין את רעיון 'ירושלים', אבל אמר שצריך להתאגד עם 'אגודת ישראל'.

"הי' פה אצלינו מר נוסנבוים מהלברשטדט, הסברתי לו את "ירושלים" וסבר, אבל אמר צריך להתאגד עם האגודה"

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר מר נוסבוים, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אעד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ח' כסלו תרפ"א **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

הסידור מתקדם, אבל יותר רעיוני ממעשי, כי 'איני מוכשר להנהלה מעשית', וחסרים אנשים, בפרט שר' משה פרוש נסע. צעירי הישיבות באים לשיעוריו, ועכשיו התחילו ב'שמונה פרקים' לרמב"ם. הרב קוק מבקש מהרצי"ה לדאוג לבגדי חורף. מר נוסבוים מהלברשטט הבין את 'ירושלים', אבל אמר שצריך להתאגד עם האגודה; כנראה הצד האצילי הלאומי שב'אורות' נגד רוחם.

עיקרי הדברים

- חוסר כוח מעשי.
- שיעור ב'שמונה פרקים'.
- דאגה לבריאות הרצי"ה.
- האגודה ו'אורות'.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1]. יום ח' לחדש כסלו תרפ"א[2]

בני מחמדי שליט"א[3] ב"ה במכתבך היקר, וכעת אנו מחכים לקבל את דבריך משו"ן[4], לאט לאט הולכת איזה עבודה ומסתדרת, אבל הסידור הוא יותר רעיוני רוחני ממה שהוא מעשי. טעם הדבר הוא פשוט מפני שאיניני מוכשר להנהלה מעשית. ואנשים משלימים את המחשבה להביאה למעשה חסרים לנו פה. כעת שגם ר"מ[5] פרוש נסע, מוכר החסרון יותר, והנני מצפה שיזמין לי ד' חברים משלימים בכשרונם את החסר בחוקי. התחילו איזה מצעירי הישיבות לבא לשיעור שאני אומר בערך כביפו, בסירוגין הלכה ואגדה, סוגיא, וכעת החילונו בשמונה פרקים להר"מ[6], [הקדמת הרמב"ם למסכת אבות] איני יכול להאריך ולספר, בכ"ז[7] יש בזה תועלת בע"ה[8]. אנו דואגים למצבך החמרי כעת במרחק, אף שהננו פה בדוחק כידוע, בכ"ז תודיע מה שחסר לך בהכרח ונשתדל בע"ה למלאות.

ביחוד לא תקמץ במה שנוגע לבריאות, כמו בגדי חורף נחוצים שכמדומה חסרים לך. הי'[9] פה אצלינו מר נוסנבוים מהלברשטדט, הסברתי לו את "ירושלים" וסבר, אבל אמר צריך להתאגד עם האגודה, ואיך ובאיזה אופן לא אדע, הלא הם מתרחקים ומה טעמם לא אדע. כפי הנראה שהצד האצילי הלאומי שמתבטא ב"אורות", [ספרו של הרב קוק "אורות", שיצא לאור בתר"פ] כמו בכל שאיפותינו הפנימיות, הוא באמת נגד רוחם ונגד יכולתם הנפשי, ואת מי נוכל להאשימם ע"ז[10], בכ"ז אקוה כי עם כל ההתמרמרות מצדדים שונים, יביאו הדברים את תועלתם בעז"ה[11]. בטח תכתב הכל באר היטב בפרטיות, ומתי תחשב לשוב בחסדי השי"ת[12], התחזק באומץ רוח, בחדות ד' ובבטחון אמיץ, וצור ישראל יראנו בישועתו.

והנני בזה אביך מצפה לתשועת ד' בכלל ובפרט, מחכה הצלחתך צביונך ותפארתך

אברהם יצחק ה"ק

דרש יקירינו כולם וביחוד הר״א[13] קמחי וכא״ל[14], הנ״ל[15]

1. ב״ה - ברוך השם
2. תרפ״א - השנה תרפ״א (1920/1921)
3. שליט״א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4. משו״ן - דורש פענוח
5. ר״מ - ראש מתיבתא
6. להר״מ - ל + הר״מ: הרב רבי שם שמתחיל באות מ (כגון משה / מאיר / מרדכי / מנחם / מיכל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
7. בכ״ז - בכל זאת
8. בע״ה - בעזרת השם
9. הי׳ - היה
10. ע״ז - על זה
11. בעז״ה - בעזרת השם
12. השי״ת - השם יתברך
13. הר״א - הרב רבי שם שמתחיל באות א (כגון אברהם / אליהו / אהרן / אליעזר) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
14. וכא״ל - וכל אשר לו
15. הנ״ל - הנזכר לעיל